

**JÄRVENPÄÄN KAUPUNGIN
TURVALLISUUSUUNNITELMA
2011–2012**

*JÄRVENPÄÄN KAUPUNGIN
TURVALLINEN ARKI*

ELINVOIMAINEN KULTTUURIKAUPUNKI

KAUPUNGINJOHTAJAN ESIPUHE

Valtioneuvosto on hyväksynyt sisäisen turvallisuuden ohjelman vuonna 2008. Ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisin maa vuonna 2015. Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Syrjäytyminen on sisäisen turvallisuuden keskeisin uhka. Onkin luontevaa, että Järvenpään kaupungin ensimmäisessä turvallisuussuunnitelmassa otetaan myös huomioon syrjäytyminen. Työttömyys ja muut toimeentuloa vaikeuttavat ongelmat, kuten ylivelkaisuus, lisäävät yksilöiden välisiä tuloeroja, köyhyyttä ja syrjäytymisriskiä. Heikko koulutustaso, riittävien osaamisvalmiuksien, erityisesti tietoyhteiskuntavalmiuksien puuttuminen ja harrastusten puute lisää riskiä syrjäytyä markkinoilta ja yhteiskunnasta. Syrjäytyminen voi ilmentyä myös osallistumattomuutena yhteiskunnalliseen toimintaan.

Vuonna 2008 tehdyssä kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksessa kysyttiin muun muassa sitä, miten hyvin yleinen järjestys ja turvallisuus on hoidettu asuinkunnassa. Tämän tutkimuksen mukaan 80 % järvenpäälaisistä ilmoitti sitä hoidettavan hyvin ja 16 % huonosti. Kun kysyttiin, miten hyvin asuinalueen turvallisuus on hoidettu Järvenpäässä, 84 % oli sitä mieltä että hyvin. Huonoksi asuinalueensa turvallisuuden koki 11 % vastaajista. Kun näitä vastauksia verrataan tutkimuksen keskiarvoon, on Järvenpään tulos 6 prosenttiyksikköä alempi kuin keskiarvo ensimmäisen kysymyk-

sen kohdalla. Toisen kysymyksen kohdalla poikkeama on 5 prosenttiyksikköä alempi. Nämä tulokset osoittavat, että Järvenpäässä on vielä tehtävää turvallisuuden eteen.

Monet tutkimukset osoittavat, että alkoholi on suurin yksittäinen tekijä turvallisuusongelmien taustalla. Tutkimukset osoittavat myös sen, että kansalaiset näkevät turvallisuuden paranevan vaikuttamalla nuorten huumeidenkäyttöä koskeviin asenteisiin, parantamalla työllisyyttä sekä lisäämällä kotien ja vanhemmuuden merkitystä.

Kuntakohtainen turvallisuustyö on suuressa määrin ennaltaehkäisevää työtä. Keskeistä turvallisuustyössä onnistumisessa on se, että eri tahot toimivat tiiviissä yhteistyössä. Järvenpäässä yhteistyö turvallisuusasioissa toimii esimerkillisen hyvin: kaupungin kump-paneina toimivat poliisi, pelastuslaitos, seurakunta, vanhempainverkosto, yrittäjät sekä laaja kolmannen sektorin verkosto. Järvenpäässä tavoittelemmme kaupunkilaisten turvallisuuden parantamista vähentämällä onnettomuuksia, rikoksia ja häiriökäyttäytymistä. Tämän lisäksi on hyvin tärkeitä lisätä eri tavoin kaupunkilaisten turvallisuuden tunnetta.

Esitän tässä yhteydessä lämpimät kiitokseni turvallisuussuunnittelun johtoryhmälle, joka on valmistellut tämän kaupungin ensimmäisen turvallisuussuunnitelman. Se on ollut erinomainen esimerkki eri tahojen yhteistyöstä, asioiden oivaltamisesta ja yhteisen näkemyksen löytämisestä.

Erkki Kukkonen
Kaupunginjohtaja

TOIMITTANUT:

JÄRVENPÄÄN KAUPUNKI, KONKOLA TONY

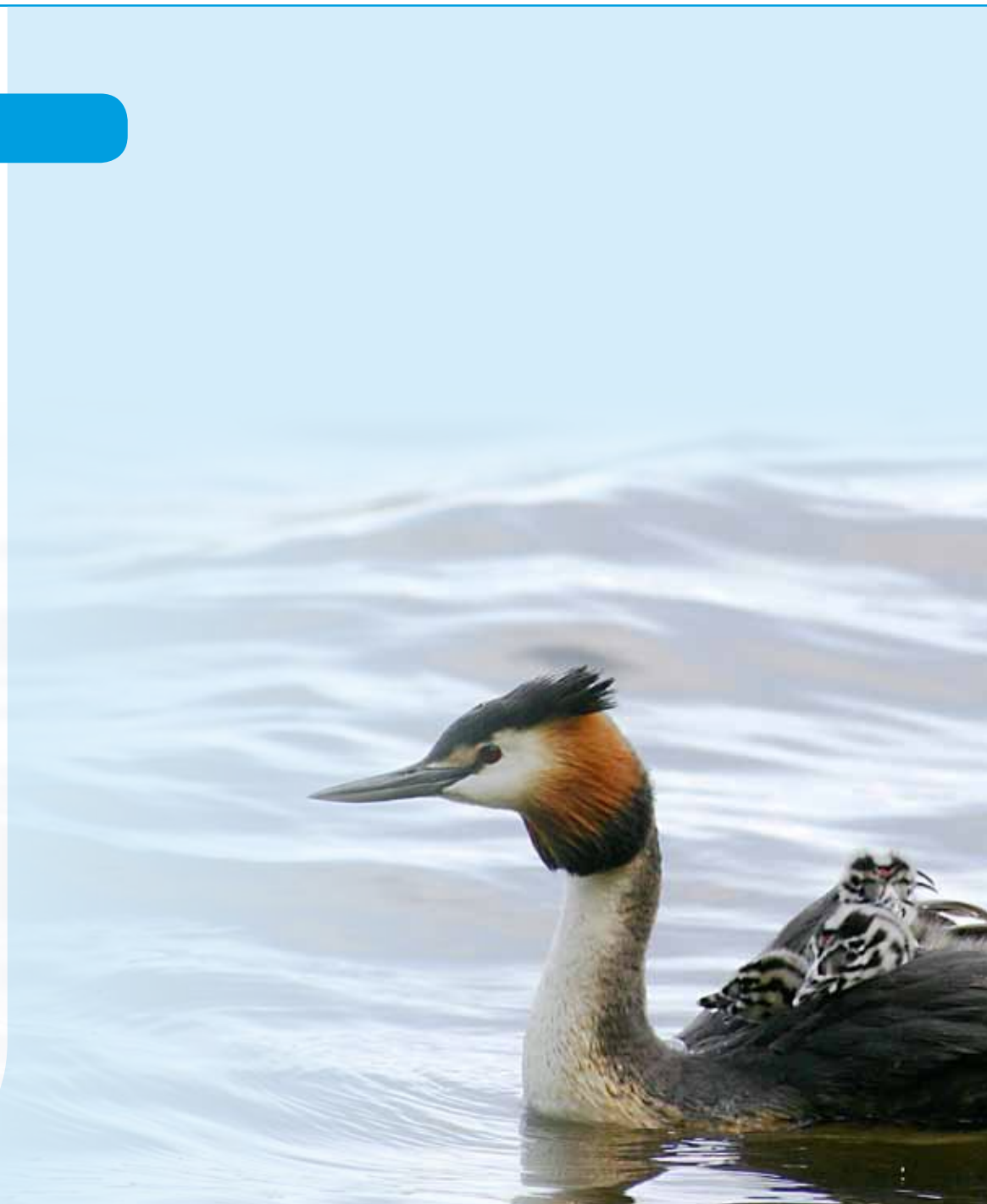
TAITTO: PIA KAUPPINEN, GRAPICA OY

PAINO: JÄRVENPÄÄN LOMAKEPAINO

KUVAT: JÄRVENPÄÄN KUVA-ARKISTO, SARESMA VELI-PEKKA, RODEO

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan esipuhe	2
Sisällysluettelo	3
Johdanto	4
1 Järvenpään kaupungista yleisesti.....	5
2 Turvallisuussuunnitelma	6
3 Painopistealueet	7
3.1 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi sekä syrjäytymisen ehkäisy turvallisuusnäkökulmasta.....	8
3.2 Ikääntyvien ja vajaakuntoisten turvallisuus	12
3.3 Väkivallan ehkäisy.....	14
3.4 Liikkumisen turvallisuus	16
4 Seuranta	18
5 Yhteenvedo.....	19
6 Lähteet	20
7 Liitteet.....	20

JOHDANTO

Paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on edistää lähiympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Suunnitelman tarkoituksena on tuoda esille, että lähiympäristön arjen toiminnan uhkiin ja riskeihin varautuminen on kaikkien yhteinen asia. Tavoitteena on luoda yhteinen toimintapolitiikka rikollisuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi.

Järvenpään kaupungin turvallisuussuunnitelmassa esitetään Järvenpäässä tehtävä arjen turvallisuusyhteistyön painopistealueet sekä niihin liittyvät arjen turvallisuutta parantavat tavoitteet ja toimenpiteet. Painopistealueiden valinta perustuu Järvenpään kaupunkistrategian toteuttamiseen arjen turvallisuuteen liittyen, Valtioneuvoston yleisistunnon 8.5.2008 hyväksymään Sisäisen turvallisuuden ohjelmaan,

Kaupunki- ja kuntapalvelututkimukseen 2008, Keski-Uudenmaan poliisilaitoksen Turvallisuustutkimus 2009- ja Liikenneonnettomuudet Järvenpäässä 2006–2009 –asiakirjoihin sekä Järvenpään kaupungin johtoryhmän yhteiseen arvioon.

Turvallisuussuunnitelma on tehty perustuen moniammatillisiin painopistealueiden työryhmiin. Työryhmissä on edustettuina kaupungin eri palvelualueita ja toimialoja, poliisi- ja pelastusviranomaisia, seurakunta ja Järvenpään yrittäjät ry sekä Vanhempainverkosto. Häiriöiden, onnettomuuksien ja rikosten ehkäiseminen edellyttää useiden toimijoiden välistä tiivistä ja saumatonta yhteistyötä. Turvallisuussuunnitelman avulla pyritään tekemään Järvenpään kaupunki turvallisemmaksi niin asukkaille, yhteisöille kuin elinkeinoelämällekin.

Turvallisuussuunnittelun johtoryhmä:

Erkki Kukkonen	Kaupunginjohtaja (pj.)
Anju Asunta	Viestintäpäällikkö
Jyrki Meronen	Tekninen johtaja
Marju Taurula	Sivistystoimenjohtaja
Tuula Salokangas	Palvelujohtaja (terveyspalvelut ja aikuissosiaalityö)
Eeva Laine	Kotihoidon johtaja
Seppo Rantanen	Opetuspäällikkö
Jouni Vastamäki	Johtava rakennustarkastaja
Veli-Pekka Saresma	Liikenneinsinööri
Marko Enberg	Valmiussuunnittelija
Tony Konkola	Turvallisuussuunnittelija
Matti Koski	Poliisi
Yrjö Jalava	Pelastuslaitos
Marko Heino	Vanhempainverkosto
Markku Ihander	Järvenpään seurakunta
Marja Kosonen	Järvenpään seurakunta
Olavi Ruohomaa	Järvenpään yrittäjät ry

1 JÄRVENPÄÄN KAUPUNGISTA YLEISESTI

Kaupunki sijaitsee lähellä Helsinkiä, pääradan varrella ja kahden moottoritien tuntumassa, vajaan puolen tunnin päässä lentokentältä. Järvenpää tunnetaan myös maamme rajojen ulkopuolella Jean Sibeliuksen Ainolasta. Ainola on osa viime vuosisadan vaihteen kansallisesti merkittävää taiteilijayhteisöä. Kulttuuri on olennainen osa myös Järvenpään nykypäivää, johon kuuluvat vuosittaiset musiikkitahtumat Järvenpään Sibeliusviikot syksyllä ja Meidän festivaali sekä Puistoblues kesällä.

Järvenpää sykkii vahvasti nykyaikaa. Väestö on nuorta ja hyvin koulutettua. Kaupunki tunnetaan korkeanteknologian metalliteollisuudesta ja nousevasta elinkeinostaan kulttuuriteollisuudesta.

FAKTAT:

Perustettu	1.1.1951 Järvenpään kauppala
	1.1.1967 Järvenpään kaupunki
Asukasluku:	38.708 (31.12.2009)
Pinta-ala:	maa-alue 37,59 km ² , vesialue 2,35 km ²

2 TURVALLISUUSUUNNITELMA

Turvallisuussuunnitelman avulla tavoitteena on luoda sellainen kaupungin tila, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teostaan. Tämä turvallisuussuunnitelma on kuntakohtainen suunnitelma, jossa pääpaino on onnettomuuksien, rikollisuuden ja syrjäytymisen estämisessä sekä ihmisten hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Tämä turvallisuussuunnitelma pohjautuu valtioneuvoston periaatepäätökseen 4.3.1999 kansallisesta rikosentorjuntaohjelmasta. Valtioneuvosto velvoittaa jokaista suomen kuntaa laatimaan turvallisuussuunnitelman (Oikeusministeriö 29.9.1999).

2.1 TOTEUTUS

Järvenpään kaupungin johtoryhmä asetti vuoden 2010 alussa tavoitteeksi toteuttaa kaupungille turvallisuussuunnitelman vuosille 2011–2012.

Kaupunginjohtaja toimii turvallisuussuunnittelun johtotyöryhmän puheenjohtajana ja vastaa siitä, että kaupungilla

on asianmukaisesti laadittuna turvallisuussuunnitelma. Tämän turvallisuussuunnitelman painopistealueiden vastuuhenkilöt ovat Seppo Rantanen (opetuspäällikkö), Eeva Laine (kotihoidon johtaja), Jouni Vastamäki (johtava rakennustarkastaja) ja Veli-Pekka Saresma (liikenneinsinööri). Kaupungin turvallisuussuunnittelun koordinoinnista on vastannut Tony Konkola (turvallisuussuunnittelija).

Turvallisuussuunnittelun aloituskokous pidettiin kaupungin johtoryhmässä 10.3.2010. Turvallisuussuunnittelija esitti turvallisuussuunnittelun työsuunnitelman kaupungin johtoryhmälle 25.3.2010. Työsuunnitelma hyväksyttiin ja kaupungin johtoryhmä valitsi turvallisuussuunnitelman painopistealueet ja turvallisuussuunnittelun johtoryhmä perustettiin. Turvallisuussuunnittelun johtoryhmän ensimmäinen seurantakokous pidettiin 26.4.2010. Tämän jälkeen aloitettiin turvallisuustyö painopistealueiden työryhmissä.

Seuraavat seurantakokoukset pidettiin 1.6., 6.9. ja 1.11.2010 Viimeinen seurantakokous pidettiin 12.1.2011. Seurantakokousten lisäksi painopistealueiden vastuuhenkilöt ja turvallisuussuunnittelija kokoontuivat kolmesti vuoden 2010 aikana.

Turvallisuussuunnitelma käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 17.1.2011.

Kaupunginvaltuusto käsiteli turvallisuussuunnitelman 31.1.2011 ja tällöin kau-

pinginvaltuusto merkitsi tiedoksi tämän turvallisuussuunnitelman.

2.2 TAVOITE

Arjen turvallisuus on myönteinen asia, johon liittyy monia positiivisia ajatuksia, kuten viihtyisiä ja turvallinen elinympäristö, hyvin toimiva ja oikeudenmukainen yhteiskunta, yhteisöllisyys sekä toisten huomioon ottaminen. Arjen turvallisuus liittyy kiinteästi myös hyvinvointiin ja elinvoimaisuuteen (Sisäasiainministeri Anne Holmlund, 2010).

Hyvinvointi KUUMA-kunnissa -selvityksen mukaan järvenpääläiset kokevat asuin ympäristönsä viihtyisäksi. Vain 6 prosenttia selvitykseen vastanneista koki, että he viihtyivät huonosti asuinalueellaan. Asuinalueensa tunsivat turvalliseksi 73 prosenttia järvenpääläisistä vastaajista. KUUMA-kuntiin verrattuna järvenpääläiset arvioivat turvallisuutensa hieman useammin huonommaksi kuin muissa kunnissa. Pelkoa liikuttaessa omalla asuinalueella oli kokenut 14 prosenttia vastaajista ja keskustan alueella liikumista kohtaan pelkoa oli tuntenut lähes 18 prosenttia. Vuonna 2008 poliisin tietoon tulleita henkeen ja terveyteen kohdistuneita väkivaltarikoksia oli Järvenpäässä 1000 asukasta kohden 9,2, kun vastaava luku Uudellamaalla oli 8,6 sekä koko maan tasolla 7,1. Järvenpäässä henkeen ja terveyteen kohdistuneiden väkivaltarikosten määrä on ollut nousussa, mutta verrattuna vuoden 2007 lukuun, 9,9, suunta on kääntynyt alaspäin.

Järvenpään kaupungin turvallisuussuunnitelman tavoitteena on tuoda näkyviin keskeisimmät arjen turvallisuutta heikentävät tekijät sekä tuoda esiin olemassa olevia toimenpiteitä sekä uusia toimintaehdotuksia turvallisen ja viihtyisän asuin ympäristön luomiseksi. Turvallisuussuunnitelma tähtää myös asukkaiden turvallisuuden tunteen parantamiseen. Tavoitteena on luoda Järvenpään kaupunkiin turvallisuuskulttuuria, jossa kuntalaisten, viranomaisten, yritysten ja yhteisöjen yhteistyö toteuttaa kaupungin arjen turvallisuutta. Moniammatillista yhteistyötä pyritään lisäämään varmistaen yhteistyön edellyttämä tiedonvaihto eri viranomaisten välillä. Yhteistyön kehittämistä ja resurssien järkevää käyttöä edistää viranomaisten vastavuoroinen asioiden läpikäyminen. Tällä suunnitelmalla turvallisuusyhteistyötä ylläpidetään ja pyritään entisestäänkin parantamaan.

Turvallisuusasenteiden muuttaminen myönteisimmiksi ja kaikkia koskeviksi on myös turvallisuussuunnittelun tavoitteena. Järvenpään kaupungin arjen turvallisuus kuuluu meille kaikille.

3 PAINOPISTEALUEET

Painopistealueiden valinta perustuu Järvenpään kaupunkistrategian toteuttamiseen arjen turvallisuuteen liittyen, Valtioneuvoston yleisistunnon 8.5.2008 hyväksymään Sisäisen turvallisuuden ohjelmaan, Kaupunki- ja kuntapalvelututkimukseen 2008, Turvallisuustutkimus 2009- ja Liikenneonnettomuudet Järvenpäässä 2006–2009 -asiakirjoihin sekä Järvenpään kaupungin johtoryhmän yhteiseen arvioon. Järvenpään turvallisuussuunnitelma koostuu neljästä eri painopistealueesta:

- 1) Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi sekä syrjäytymisen ehkäisy turvallisuuskäytännöstä
- 2) Ikääntyvien ja vajaakuntoisten turvallisuus
- 3) Väkivallan ehkäisy
- 4) Liikkumisen turvallisuus.

TURVALLISUUSSUUNNITTELUN PAINOPISTEALUEIDEN TYÖRYHMÄT

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi sekä syrjäytymisen ehkäisy turvallisuuskäytännöstä

Seppo Rantanen, Järvenpään kaupungin opetuspäällikkö (vastuuhenkilö)

Pentti Kurula; Perhetukikeskuksen johtaja, Jari Ahola; vt. Nuorisotoimenjohtaja, Atso Taipale; Järvenpään lukion rehtori,

Arja Korhonen; Kyrölän koulun rehtori, Marko Heino; Vanhempainverkoston edustaja, Markku Ihander; Seurakunnan edustaja, Reino Taurovaara; Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö.

Ikääntyvien ja vajaakuntoisten turvallisuus

Eeva Laine; Järvenpään kaupungin kotihoidon johtaja (vastuuhenkilö)

Minna Lahnalampi-Lahtinen; Pitkäaikashoidon johtaja, Taru Syrjänen; Erikoissuunnittelija ja henkilöstön edustaja, Eila Kahilakoski; Diakonissa, Seurakunnan edustaja

Väkivallan ehkäisy

Jouni Vastamäki, Järvenpään kaupungin johtava rakennustarkastaja (vastuuhenkilö)

Sari Hämäläinen; Sykettä ja sinfoniaa ry:n edustaja, Markku Ihander; Seurakunnan edustaja, Pekka Heikkinen; Poliisin edustaja,

Ville Hyytiäinen; Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen edustaja, Tuija Raitanen; Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen edustaja, Jarmo Pesonen; Aluehallintoviraston (AVI) edustaja

Liikkumisen turvallisuus

Veli-Pekka Saresma, Järvenpään kaupungin liikenneinsinööri (vastuuhenkilö)

Ilkka Holmila, Simo Karhunkoski, Kaarina Laine; Teknisen toimen edustajat, Markku Pyy; Teknisen lautakunnan edustaja, Hannu Pulkkinen; Sivistystoimen edustaja,

Päivi Mänkärä; Sosiaali- ja terveystoimen edustaja, Esko Nuutinen; Keskushallinnon edustaja, Kari Onninen; Poliisin edustaja, Varpu Tavaststjerna; Liikenneturvan edustaja, Arto Nurmi; Järvenpään taksit ry:n edustaja, Jukka Joutsjoki; AL:n Keski-Uudenmaan alueosaston edustaja, Eero Salminen; A-katsastus Oy:n edustaja, Viljo Smed; Eläkeläisneuvoston edustaja, Jari Mikola; Vammaisneuvoston edustaja, Joni Varis ja Maija Kilpeläinen; Nuorisoparlamentin edustajat, Seija Rytsälä; Haaraajoen asukasyhdistyksen edustaja, Matti Seppälä; Saunakallion asukasyhdistyksen edustaja.

3.1 LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTI SEKÄ SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY TURVALLISUUSNÄKÖKULMASTA

Suomalaisissa yhteiskunnassa lapsista ja nuorista kannetaan huolta äidin raskaudesta vähintään peruskoulun päättymiseen asti. Yhteiskunnan lapsille ja nuorille tarjoamat palvelut ovat laajoja, laadukkaita ja kaikkien saatavilla. Lasten ja nuorten kasvatukseen ja turvallisen päivän luomiseen osallistuu monia toimijoita, joista ylivoimaisesti tärkein on perhe. Lapsen ja nuoren kannalta on tärkeää, että hänellä on joku turvallinen ja luotettava suhde myös niissä tilanteissa, jossa vanhemmat eivät kykene tarjoamaan lapsen kasvun kannalta turvallista ympäristöä.

Myös koulun, kerhotoiminnan, vapaa-ajan vieton tai harrastuksien kautta luodaan lapsille, perheille ja nuorille turvallinen verkosto kasvaa ja kehittyä. Perinteisten sukulaisverkostojen harvetessa tulee kiinnittää lisähuomiota erityistä tukea tarvitseviin perheisiin ja maahanmuuttajien kotouttamiseen.

Lasten ja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy ja jo alkaneen syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja lapsen arjen turvaaminen on kaikkien yhteinen etu. Varhainen puuttuminen ja siihen liittyvä ennalta ehkäisevä toiminta, syrjäytymisen ennalta ehkäisy ja sosiaalinen vahvistaminen, on lapsen oikeus. Viranomaisten velvollisuus on toimia ennen kuin lapsen ongelmat kasautuvat.

Järvenpään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin turvaaminen sekä syrjäytymisen ehkäisy turvallisuusnäkökulmasta on toteutettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

3.1.1 NYKYTILA

Järvenpäälaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tilaa tarkastellaan väestökehityksen, perheiden elinolojen sekä terveyden ja elintapojen näkökulmista. Hyvinvoinnin kannalta merkityksellisimpiä osa-alueita ovat lasten, nuorten ja perheiden terveys, työllisyys- ja taloustilanne, sosiaaliset suhteet ja vaikutusmahdollisuudet. Tietoja on koottu kaupungin omista toimintaympäristöön liittyvistä selvityksistä, Stakesin Sotkanetin ja Tilastokeskuksen tietokannoista sekä Kouluterveyskyselystä.

Vuoden 2009 lopussa Järvenpäässä oli 38 708 asukasta, joista 0–8-vuotiaita oli 24 %. Alaikäisten suhteellinen osuus väestöstä on laskenut 2000-luvulla. Väestöennus-

teen mukaan Järvenpäässä kouluikäisten, 7–16-vuotiaiden määrä laskee vuoteen 2020 mennessä 13 %. Alle kouluikäisten, 0–6-vuotiaiden määrä puolestaan tulee kasvamaan 5 %. Alakoululaisten oppilasyhmiä määrän lasku on tapahtunut ja vuodesta 2011 oppilasmäärät alkavat taas kasvamaan. Kokonaisoppilasmäärät kääntyvät nousuun vuodesta 2013 alkaen.

3.1.2 TAVOITE

Järvenpäässä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointipalvelut voidaan jakaa edistävien, tukevien sekä korjaavien palveluihin. Seuraava kuvio esittelee tarkemmin palveluiden sisältöä.

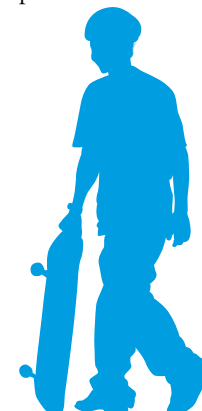
Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelmassa 2010–2012

EDISTÄVÄT PALVELUT

Jokainen järvenpäälainen lapsi, nuori tai perhe on hyvinvointia edistävien palveluiden piirissä. Osa näistä palveluista on laissa säädettyjä ja ne ovat siten kaikkien perusoikeuksia. Osa palveluista taas täydentää ja tukee tätä palvelukokonaisuutta yksilön oman valinnan ja mielenkiinnon mukaan. Toiminnassa tullaan painottamaan varhaista tukea, vertaisryhmätoimintaa ja terveyden edistämistä.

Edistäviin palveluihin kuuluvat alle kouluikäisille suunnatut palvelut, kuten neuvola, varhaiskasvatus ja esiopetuspalvelut. Kouluikäisille suunnattuja edistäviä palveluita ovat muun muassa perusopetus, kouluterveydenhuolto ja nuorisopalvelut. Itsenäistyvän nuorten palvelut kuuluvat myös kaupungin edistäviin palveluihin. Näitä ovat muun muassa II-asteen koulutus ja nuorisosoasumisen tukeminen. Elämänlaatua edistäviä ja tukevia palveluita ovat muun muassa kirjasto-, liikunta- ja museopalvelut.

Edistävien palveluiden tavoitteena neuvolatoiminnassa on ennakoiva, kokonaisvaltainen ja perhelähtöinen sekä osallistava koko perheen kanssa tehtävä tiimityö. Varhaiskasvatuspalvelujen ydintehtävä on huolehtia lasten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta yhdessä henkilöstön, vanhempien ja muiden toimijoiden kanssa. Esiopetuk-

sen tavoitteena on tarjota lapselle terve ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö.

Kouluikäisille suunnattujen palveluiden tavoitteena perusopetuksessa on toteuttaa Perusopetuslain mukaista opetussuunnitelmaa. Järvenpään kaupungin perusopetuksen järjestäminen pohjautuu valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden lisäksi kaupungin yhteiseen opetussuunnitelmaan, jota kaikki kaupungin perusopetusta järjestävät koulut noudattavat. Perusopetuksen oppilashuollon tavoitteena on luoda turvallinen ja terve oppimis- ja työympäristö, suojata mielenterveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää työyhteisön hyvinvointia.

Kouluterveydenhuollossa tavoitteena on lapsen ja nuoren terveyden edistäminen, terveen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen sekä koko kouluyhteisön hyvinvointi. Järvenpään kaupungin nuorisopalvelut tukevat lapsen ja nuoren kasvua tekemällä ennaltaehkäisevää nuorisotyötä yhteistyössä perheiden, koulujen, viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa. Nuorisopalvelut järjestää nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi nuorisoneuvontaa ja -tiedotusta, tukee nuorten toimintaa avustuksilla ja toimitilajärjestelyillä.

TUKEVAT JA KORJAAVAT PALVELUT

Lasten, nuorten ja perheiden toimintaa ja kehitystä tukevia ja korjaavia palvelukokonaisuuksia sekä -tuotteita ovat muun muassa koulujen kuntoutus- ja oppilashuollon tukipalvelut, arviointi ja kuntoutuspalvelut, toimintaterapiapalvelut, perheneuvola, lasten psykiatriset palvelut, erityisnuorisotyö, nuorten työpajatoiminta, nuorisoneuvola, perhesosiaalityö, mielenterveys- ja päihdepalvelut.

Lastensuojelun tarpeessa olevien lasten ja nuorten elämäntilanne on sellainen, että heidän terve kehityksensä ja hyvinvointinsa on vaarassa. Lastensuojelulain mukaan kunnan toimielimen velvollisuus on ryhtyä avohuollon tukitoimien järjestämiseen viipymättä, mikäli lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen kehitystä ja terveyttä tai jos lapsi käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään.

Järvenpään lastensuojelu sisältää avohuollon palvelut ja sijaishuollon. Järvenpään lastensuojelun sosiaalityö on perheiden tarpeisiin räätälöityä tukea; perinteisen perhetyön, intensiivisen perhetyön ja vertaisryhmätoiminnan keinoin. Palvelurakennemuutoksen yhteydessä, kaupungin kriittiseksi menestystekijäksi valittiin lasten ja perheiden hyvinvointi. Poikkialinnollista ja moniammatillista yhteistyötä on kehitetty ja kehitetään edelleen prosessiohjaukseen siirryttäessä. Lastensuojelun työntekijät ovat tiiviisti mukana lasten ja perheiden hyvinvoinnin prosessihankkeessa. Järvenpään lastensuojelun tilastot ja palvelurakenne ilmenevät Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelmassa 2010–2012 (liite A).

Turvallisuuskäytännöstä katsoen syrjäytymisen ehkäisyyn on kiinnitettävä huomio erityisesti perheväkivaltaa kohdanneissa lapsiperheissä, pienituloisissa lapsiperheissä, lastensuojelun tukitoimien piteissä olevissa lapsiperheissä sekä itenäistyvien nuorten kohdalla. Työttömyys, nuorisotyöttömyys, alkoholin käyttö ja ammattikoulutuksen puuttuminen ovat syrjäytymisen riskitekijöitä.

Erytisnuorisotyön kohteena ovat syrjäytymisvaarassa olevat tai ohimenevää kriisiä elävät nuoret ja heidän perheensä, jotka ovat ulkopuolisen tuen tarpeessa. Tavoitteena on tukea ja ohjata nuoria kiinnittämään yhteiskunnan rakenteisiin. Nuor-

risotyöttömyyden hoidossa tulee kehittää uudenlaisia eri toimijoiden yhteistyömuotoja työ- ja harjoittelupaikkojen luomiseksi. Toimintaperiaatteita ovat liikkuvuus, joustavuus ja kokonaisvaltaisuus.

3.1.3 TOIMENPITEET

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden tähän turvallisuussuunnitelmaan liittyvät toimenpide-ehdotukset pohjautuvat Järvenpään kaupungin Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelmaan 2010–2012. Ohjelmassa on kuvattu lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvoinnin turvaamisen tarpeet ja miten nämä näkyvät kaupungin palvelujärjestelmässä. Tämä ohjelma velvoittaa kaikkia Lasten nuorten ja perheiden kanssa työskenteleviä.

VARHAISKASVATUKSESSA

1) on sitouduttu yhteistyöhön kotien kanssa sekä varhaisen puuttumisen toteuttamiseen ja kehittämiseen. Moniammatillinen yhteistyö toteutuu jatkumona läpi lasten, nuorten ja perheiden erilaisten elämänvaiheiden
2) nettiturvallisuuteen ja median vaikutuksiin kiinnitetään erityistä huomiota
3) varhaisen puuttumisen menetelmillä lapsen ja perheen hyvinvoinnin uhkiin tartutaan varhain ja perheiden omaa toimintakykyä tuetaan

4) kiusaamisen ennaltaehkäisyyn suunnitellaan toteutetaan päiväkodeissa

5) on säädösten mukainen turvallisuuskansio, joka sisältää mm. kiinteistön pelastussuunnitelman ja poistumisohjeen.

TURVALLISUUDEN LISÄÄMISEKSI JA SYRJÄYTYMISEN EHKÄISEMISEKSI JÄRVENPÄÄN KAUPUNGIN JOKAISessa KOULUSSA

1) on fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen liittyvät lakien ja asetusten mukaiset suunnitelmat.

2) toimii KiVa -kouluohjelma, joka ennaltaehkäisee ja auttaa ratkomaan kiusaamistilanteita

3) järjestetään pelastautumis- ja evakuoitumisharjoituksia

4) koululaisten kerhotoiminnalla ja sen jatkuvuuden turvaamisella sekä iltapäiväkerhotoiminnalla ehkäistään syrjäytymistä ja luodaan lapsille turvallinen iltapäivä

5) pyritään tunnistamaan koulupudokkaita ja toteutetaan suunnitelmallista ehkäisevää päihdetyötä

6) tuetaan lapsen kasvua ja oppimista yhdessä vanhempien kanssa ja edistetään kodin ja koulun välistä yhteistyötä mm. kehittämällä vanhempaintoimintaa ja yhteisöllisyyttä

7) vanhemmille järjestetään tilaisuuksia kohdata ja luoda keskinäisiä verkostoja järjestämällä luokkakohtaisia vanhempainiltoja vähintään kerran lukuvuodessa

8) huolehditaan koulujen pihojen turvallisuudesta, valaistuksesta ja riittävästä varustelusta. Lähiliikuntapaikkoina toimivat koulujen pihat lisäävät alueellista yhteisöllisyyttä ja mahdollistaisivat perheliikunnan ja lasten vapaaehtoisen liikunnan harrastamisen kavereiden kesken

9) on säädösten mukainen turvallisuuskansio, joka sisältää mm. kiinteistön pelastussuunnitelman ja poistumisohjeen

10) henkilöstön kanssa käydään vuosittain läpi mm. päivitetty pelastussuunnitelmat, kriisisuunnitelmat ja -kartoitukset, henkilöstöohjeistukset sekä oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

II-ASTEEN OPISKELIJOIDEN TARVITSEMAN OPISKELUHUOLLON SAATAVUUDEN VARMISTAMISEKSI

1) laaditaan opiskeluhuollon suunnitelma ja sen toteuttamisohjelma alueellisesti

2) oppilaitoksissa on säädösten mukainen turvallisuuskansio, joka sisältää kiinteistön pelastussuunnitelman, poistumisohjeen, kriisi- ja päihdestrategian.

SYRJÄYTYMISEN JA SIIHEN LIITTYVIEN RISKIEN ELIMINOIMISEKSI LUKIOSSA

1) tehostetaan kodin ja koulun vuorovai- kutusta mm. käyttöön otetulla Wilma-viestintäjärjestelmällä

2) kehitetään opintojen ohjausta moniammatillisena yhteistyönä tavoitteena opintojen pitkittymisen ja keskeytymisen minimointi

3) kehitetään opiskelijahuoltoa ja terveyskasvatusta: terveydenhoitajan palvelut ovat säännöllisesti lukiolaisten käytössä, erityisen tuen palvelut järjestetään tarpeen mukaan ja ennaltaehkäisevään mielenterveys- työn palvelut ulotetaan lukioon

4) oppilaille taataan mahdollisuus saada riittävästi oppilaanohjausta.

NUORTEN SYRJÄYTYMISTÄ JA EPÄTOIVOTTUA KÄYTÖSTÄ EHKÄISTÄÄN

1) tarjoamalla varhaisnuorille ja nuorille aktivoivaa ja monipuolista toimintaa

2) varhaisella puuttumisella ja ennalta ehkäisevällä työotteella alueellisilla nuorisotaloilla

3) tukemalla lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia myöntämällä paikallisille yhdistyksille avustuksia ja tarjoamalla toimitiloja eri ryhmien käyttöön

4) nopealla reagoinnilla oireiluun ja tehokkailla jatkotoimenpiteillä

5) järjestämällä säännöllisesti nuorisotapah- tumia ja erilaisia hankkeita (esim. eri lajien lyhytkursseja vaihtoehdoksi pitkäjänteisemmälle harjoittelulle, loma-aikojen toimintapäivillä), sekä kehittämällä keskusta- alueelle nuorille soveltuvia palveluja, esim. nuorisokahvila

6) lisäämällä laillisuuskasvatusta perusope- tuksessa, lukiossa ja toisella asteella

7) panostamalla nuorisotyöttömyyden hoi- toon, nuorten ohjaus- ja pajatoimintaan.

PERHEIDEN JA VANHEMPIEN VERKOSTOITUMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTETÄÄN

1) järjestämällä kunnan ja muiden toimi- joiden yhteistyönä vanhempien vertais- ryhmiä edistämään esim. psyykkisesti oi- reilevien lasten, avioero-/yksinhuoltaja- ja monikulttuuristen perheiden hyvinvointia
2) tukemalla asukastoimintaa antamalla esim. koulujen tiloja käyttöön erilaisia yh- teisöllisyyttä lisääviä tapahtumia varten.

Varhaisnuorille ja nuorille tarjotaan aktivoivaa ja monipuolista toimintaa. Alue- eellisilla nuorisotaloilla periaatteena on varhainen puuttuminen ja ennalta ehkäise- vä työote. Lasten ja nuorten harrastusmah- dollisuuksia tuetaan avustamalla paikallisia yhdistyksiä sekä tarjoamalla toimitiloja eri ryhmien käyttöön.

SEURAKUNTA

Järvenpään seurakunta on mukana lapsi- perheiden toiminnassa vauvasta vaariin. Seurakunnan perheille, lapsille ja nuorille suunnatut kerhot, isostoiminta ja leirit ovat osa syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa. Osa

perheiden tukemista ovat parisuhdetyö ja Perheasiain neuvottelukeskusten toiminta. Seurakunta on mukana myös lasten turvallisen iltapäivän luomisessa tuottamalla osan Järvenpään lasten koulun jälkeisestä iltapäivätoiminnasta yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

KOLMANNEN SEKTORIN PALVELUT

Kolmannen sektorin, esimerkiksi Setlementti Louhelan ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton tuottamat palvelut täydentävät kaupungin tarjoamia palveluita. Lions Clubit, urheiluseurat, nuoriso- ja kulttuurijärjestöt sekä monet muut yhteisöt edistävät omalla toiminnallaan merkittävästi järvenpääläisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Yhdistykset ja seurat järjestävät laajasti harrastus- ja vapaa-aikatoimintaa ja siten vahvistavat yhteisöllisyyttä. Urheiluseurat tekevät myös tiivistä yhteistyötä mm. lastensuojelun asiakkaina olevien nuorien kanssa järjestämällä heille liikuntamahdollisuuksia. Hyväntekeväisyysjärjestöt ja muut yhteisöt järjestävät lapsille, nuorille ja perheille syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa.

Keski-Uudenmaan päihdepukekin tarjoamiin nuorten mielenterveys- ja päihdepukeihin Järvenpäässä kuuluvat yksilö- ja perhetapaamiset sekä verkostoyhteistyö kaupungin toimijoiden kanssa. Tavoitteena on ennaltaehkäistä nuorten päihteiden käyttöä tai katkaista jo alkanut päihdekierre mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on myös auttaa ja tukea nuorta erilaisissa mielenterveys- ja sosiaalisissa ongelmissa. Nuorten Pysäkki on ns. matalan kynnyksen paikka, jonne ei tarvita lähetettä.

Vanhempainyhdistykset toimivat aktiivisesti järvenpääläisissä kouluissa. Järvenpään vanhempainverkosto on toiminut vuodesta 2005. Vanhempainverkosto toi-

mii vanhempien tukena vanhemmuuden haasteissa, edistää lasten turvallisen kasvuympäristön luomista sekä kuntatasolla toimii edunvalvojana ja yhteistyötahona kaupungin palvelujen suuntaan. Vanhempainyhdistykset ja vanhempainverkosto ovat yhteistyössä järjestäneet luentoja ja koulutusta mm. lasten nettikäyttämiseen ja turvallisuuteen liittyen.

KIINTEISTÖJEN RAKENNUSTEKNINEN TURVALLISUUS

Kaupungin kiinteistöjen rakennusteknistä turvallisuudesta ja kunnossapidosta vastaa Järvenpään kaupungin tekninen toimi. Turvallisuutta kehitetään jatkuvasti yhteistyössä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa. Kiinteistöjen valvontaa tehostetaan tallentavilla kameravalvontalaitteistoilla. Poliisi- ja pelastustehtäviä varten kiinteistöistä löytyvät turvalaatikot ja avainsäilöt. Kaupungin kiinteistöjen merkintöjä on tehostettu mm. asiattoman oleskelun vähentämiseksi sekä viihtyisän ja turvallisen kasvuympäristön luomiseksi.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelma 2010–2012 on liitteessä A.

Lisäselvityksiä Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi sekä syrjäytymisen ehkäisy turvallisuusnäkökulmasta on liitteessä B.

3.2 IKÄÄNTYVIEN JA VAJAAKUNTOISTEN TURVALLISUUS

Turvallisuussuunnitelman ikääntyvien ja vajaakuntoisten osio painottuu ikäihmisten näkökulmaan, koska kaupungissa ei ole eri-ikäisten vammaisten henkilöiden turvallisuuden kokemuksista tutkittua tietoa. Suunnitelmassa on hyödynnetty vuosittain 78-vuotiaille toteutettavien ennaltaehkäisevien kotikäyntien ja RAI-suunnittelu- ja laadunkehittämisjärjestelmän asiakastiedotusten yhteenvedoa. RAI-järjestelmä on tietokanta, josta terveyspalveluiden tuottajat saavat tietoja muun muassa ikääntyneiden henkilöiden turvallisuudesta ja ympäristöstä.

Vammaisten henkilöiden ei ole mahdollista osallistua ja käyttää täysimääräisesti oikeuksiaan, vapauksiaan ja velvollisuuksiaan. Yhteiskunnan rakenteelliset esteet ja vallitsevat asenteet ovat esteenä kaikkina ikäkausina. Rakennettu ympäristö, liikennepalvelut, itsenäinen elämä, oikeusturva ja koskemattomuus sekä syrjintä ovat edelleen alueita, joissa vammaisen henkilö kokee rajoitteita ja puutteita. Esteetön asuminen nähdään turvallisuutta luovana tekijänä, joka ehkäisee kotitapaturmia. Tasapaino turvallisuuden ja omatoimisuuden mahdollistavien ratkaisujen välille tulisi löytää.

Toimintakyvyn ja asumisen turvallisuuden yhteys on erityisen selvästi havaittavissa paloturvallisuudessa. Oma-toimisen pelastautumisen epäonnistumiseen ja palokuolemiin johtavien tapahtumaketjujen taustalta löytyy vain harvoin teknisiä syitä, sen sijaan liikunta-, ymmärrys- ja havaintokyvyn puutteet

ovat keskeisiä taustatekijöitä. (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:25)

3.2.1 NYKYTILA

RAI-järjestelmässä turvallisuutta kartoitetaan mm. seuraavilla näkökohdilla:

- 1) pelkäävätkö asiakkaat jotakin perheenjäsentään tai hoitajaa
- 2) ovatko asiakkaat poikkeavan epäsiistejä
- 3) onko selittämättömiä vammoja
- 4) ovatko asiakkaat pahoinpideltyjä
- 5) onko asiakkaiden liikkumista rajoitettu.

Järvenpään 1/2010 kotihoidon raportin tuloksien mukaan 5,6 prosenttia todettiin vanhuksen kohdalla epäily kaltoin kohtelusta, mikä on lähellä valtakunnallista tasoa (5,2 prosenttia). Kaatumisen uhkaa kokee kotihoidon asiakkaista 75,4 prosenttia. Näillä henkilöillä todettiin keskimäärin 2,2 kaatumista vuoden aikana. Kaatumises-ta seurasi usein lonkka- ym. murtumia.

Osteoporoosin ja kaatuilun aiheuttamien murtumien ehkäisyn, tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen kehittäminen -kansallisessa toimenpideohjelmassa vuosille 2009–2012 todetaan, että osteoporoosia sairastaa noin 400 000 suomalaista. Lisäksi toiset 400 000 suomalaista sairastaa osteopeniaa, osteoporoosiin johtavaa alkavaa luukatoa.

Järvenpään kaupunki toteuttaa 78-vuotiaille suunnattuja ennakoivia kotikäyntejä, joiden yhteenvedona vuonna 2009 todettiin:

- 1) 17,3 prosenttia ilmoitti, että heillä on asunnossa toiminnallisia hankaluuksia, kuten portaat, kynnykset, amme ja yläkaapit.
- 2) 7,4 prosenttia pelkäsi turvallisuutensa puolesta kotona. Turvattomuutta aiheuttavat sairauskohtausten mahdollisuus, yksinäisyys ja sähkölaitteet.

3) 13,2 prosenttia pelkäsi turvallisuutensa puolesta kodin ulkopuolella. Turvattomuutta aiheuttavat huono näkökyky ja yksin liikkuminen syrjäisellä kadulla. Kaupunki koetaan yleisesti turvattomaksi yksinäisille vanhuksille.

4) 12 prosenttia ilmoitti, että ei osallistu koskaan kodin ulkopuoliseen toimintaan.

Järvenpäässä toteutettiin vuosina 2004 ja 2005 esteettömyys ja asumispalvelukartoitus. Vammaisten henkilöiden turvallisuus-näkökulma tulisi kartoittaa vastaamaan ikäihmisille tehtyjä kartoituksia, osin laajemminkin huomioiden henkilön vamma ja elämäntilanne.

Kaatumisklinikka-toiminta eri muodoissaan on aloitettu noin kolme vuotta sitten tarpeesta jakaa tietoa kunnassa asuville ikäihmisille kaatumisten ennaltaehkäisystä.

3.2.2 TAVOITE

Ikäihmisten palveluverkoston kehittämisessä keskeiseksi nousee ikäihmisten hyvinvointia edistävät palvelut ja niitä tuottavien toimijoiden verkosto. Tavoitteena on aktivoida ja edistää ikäihmisten omaehtoista toimintaa oman hyvinvointinsa ylläpitämisessä sekä jakaa tietoa ja ohjata käyttäjät palveluiden ääreen. Puhutaan ns. olohuoneverkostosta. Olohuoneet ovat kaikille avoimia kohtaamisen paikkoja, joissa on erilaisia toimintamahdollisuuksia ja niissä on jokaisella hyvä olla. Olohuoneverkoston tavoitteena on, että vuonna 2015 virallisten hoivapalvelujen rinnalla on kattava olohuoneverkosto, jossa ikäihmiset toimivat aktiivisesti tuottaen itselleen hyvää elämää ja jolla on riittävät taloudelliset ja toiminnalliset resurssit.

Yksinäiset ikääntyneet ovat alttiita sairauksille ja kokevat usein erilaisia sairauden

oireita. Yksinäisillä ikääntyneillä onkin selkeä riski sairastua muita ikääntyneitä useammin muistisairauksiin sekä suurentunut riski joutua laitoshoidon. Tavoitteena on kehittää menetelmiä yksinäisten vanhusten löytämiseksi ja mukaan saamiseksi sekä kehittää malli vanhusten terapeuttiselle, erityisesti ryhmämuotoiselle hoidolle. Tavoitteena on myös edistää vanhusten sosiaalisten verkostojen syntymistä, ehkäistä vanhusten itsemurhia, antaa ammatillista apua sekä arvioida terveydentilaa ja toimintakykyä.

Kunnalla on mahdollisuus asettaa vanhusneuvosto parantamaan ikääntyvän väestön vaikutusmahdollisuuksia. Vanhusneuvosto voi tehdä esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja asioissa, joilla on merkitystä ikäihmisten elämän ja selviytymisen kannalta. Näin ikäihmisten oma asiantuntemus tulee vanhusneuvostojen kautta hyödynnettyä.

Vammaisneuvosto on kaupungissa toimiva yhteistyöelin, jonka tehtävänä on seurata ja edistää yleisesti vammaisten henkilöiden tasa-arvoista osallistumista ja tiedottaa toiminnastaan. Vammaisneuvosto antaa tarvittaessa lausuntoja kaavoituksesta ja julkisten tilojen rakentamisesta. Kaupungin rakennusvalvonta huomioi suunnittelussa esteettömyysnäkökulman sekä Suomen rakentamismääräyskokoelmaa, johon liittyy useita vammaisia ja liikuntaesteisiä huomioivia säädöksiä.

3.2.3 TOIMENPITEET

Ikääntyvien ja vajaakuntoisten turvallisuuden liittyen Järvenpään kaupunki sitoutuu seuraaviin toimenpiteisiin:

1) Sosiaalihuoltolain perusteella myönnetään kuljetuspalveluja henkilöille, joiden toimintakyky on heikentynyt ja joiden bruttotulot ovat alle 1100 € kuukaudessa

yhden hengen taloudessa ja 1800 € kuukaudessa kahden hengen taloudessa. Kutsuohjattu palveluliikenne palvelee Järvenpään kaupungin alueella kahdella bussilla. Se on tarkoitettu kaikille, erityisesti ikääntyneille ja liikuntaesteisille.

2) Järvenpään kaupunki järjestää Senioripysäkki-toimintaa, jonka tavoitteena on vanhusten ahdistuksen ja masennuksen lievittäminen sekä yksinäisyyden ehkäiseminen ja vähentäminen. Senioripysäkki on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton keskusteluryhmä. Kuntalaisille tarjotaan osallistumismahdollisuutta kaksi kertaa vuodessa ja ryhmät kokoontuvat 15 kertaa 1,5 tuntia kerrallaan. Ryhmä on täysin luottamuksellinen, ja ryhmäläiset sitoutuvat noudattamaan suullista lupausta vaitiolosta sekä noudattamaan ryhmämatkan turvaksi laadittuja ohjeita. Senioripysäkki-ryhmää ohjaavat kaksi Järvenpään kaupungin sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaista, jotka ovat käyneet 1,5 vuotta kestävä Senioripysäkki-ryhmänohjaajakoulutuksen.

3) Kaatumisklinikka-toiminnan lähdettyä käyntiin vanhusten viikolla vuosittain pidetään luento kaatumisten ehkäisystä. Klinikka toteutetaan aina ryhmämuotoisena, joka tukee oppimista sekä synnyttää keskustelua. Pyrimme rohkaisemaan ihmisiä keskustelussa kertomaan käytännön tilanteista, joissa ongelmia on ollut. Pohtiesamme tehtyjä ratkaisuja syntyy väistämättä uusia erilaisia ratkaisumalleja ja huomaamme ettei ole vain yhtä oikeaa tapaa tehdä asioita. Ongelmat on aina mahdollista ratkaista monin eri tavoin.

Kaatumisklinikka toiminta on laajentunut niin, että se käsittää nykyään paitsi kunnassa asuvat ikäihmiset myös kunnan vanhus- ja vammaispalvelujen palveluksessa olevat työntekijät. Fysioterapeuttien järjestämät koulutustilaisuudet ovat olleet

luentomuotoisia käytännön harjoituksia sisältäviä tietoisuuksia, joiden sisältö on vaihdellut kuulijaryhmän mukaan. Perusrunko on kuitenkin kaikille sama, käsittäen tasapainon, lihasvoiman, jalkineiden ja ympäristön huomioimisen.

4) Järvenpäässä toimiva vanhusneuvosto jakaa tietoa kunnan ja muiden toimijoiden tarjoamista ikääntyneiden palveluista kattavasti eri tiedonvälityskanavia hyödyntäen. Lisäksi neuvosto edistää tiedonkulkua eri toimijoiden välillä esim. sähköisen tietojärjestelmän avulla.

5) Valtakunnallinen vammaispoliittinen ohjelma 2010 linjaa tavoitteita, joilla vammaisten asemaa parannetaan lähivuosina. Järvenpään vammaisneuvosto on tehnyt vammaispoliittisen ohjelman vuosille 2007–2015 (liite C). Ohjelma on tehty yhteistyössä eri toimialojen kanssa ja siinä esitetään suosituksia ja toimenpideehdotuksia myös turvallisuuteen liittyen. Huomiota kiinnitetään mm. yleiseen teiden kunnossapitoon ja auraamiseen, tiestön auraamiseen ja hiekoittamiseen kohtuullisessa ajassa, esteettömyys- ja elinkaariajatteluun rakentamisessa, hissien rakentamiseen, palveluliikenteen ja matalalattiabussien järjestämiseen, selkeisiin opasteisiin ja tiedotukseen.

6) Vaikeavammaisten asunnon muutostöiden ja asunton kuuluvat välineiden ja laitteiden kohtuulliset kustannukset korvataan henkilölle, joka välttämättä tarvitsee muutostöitä suoriutuakseen päivittäisistä toiminnoistaan. Valtion myöntämää asuntojen korjausavusta vanhukille ja vammaisille voi hakea vuosittain Ara-rahoituksesta, jota haetaan maaliskuussa.

7) Kotikäyntien yhteydessä asumisen paloturvallisuus otetaan huomioon ja tarkastetaan esim. palovaroittimet.

SEURAKUNTA

Järvenpään seurakunnan tavoitteena on tarjota henkistä, hengellistä ja aineellista apua, kokemuksia yhdessäolosta sekä virkistystä tarjoamalla mahdollisuus osallistua kodin ulkopuoliseen toimintaan. Seurakunta tapaa järvenpääläisiä ikääntyneitä ja vammaisia pyynnöstä näiden kodeissa ja laitoksissa. Tavoitteena on samalla kiinnittää huomiota kodin turvallisuustekijöihin. Seurakunnan työntekijät ja vapaaehtoiset tekevät koti- ja laitospäyntejä. Vanhuksia kohdataan myös diakoniatyön vastaanotolla. Seurakunta palkkaa kaksi ulkoiluttajaa kesäajaksi kotona asuvien huonokuntoisten vanhusten pariin. Tarvittaessa seurakunta tekee yhteistyötä kaupungin toimijoiden kanssa turvallisuuden parantamiseksi.

Ikääntyvien ja vajaakuntoisten turvallisuus selvitys on liitteessä D.

3.3 VÄKIVALLAN EHKÄISY

Valtioneuvosto hyväksyi 14.12.2006 periaatepäätöksen kansallisesta väkivallan vähentämishojelmasta vuosille 2007–2008. Ohjelma sisältää laajan joukon toimenpidesuosituksia, joiden tavoitteena on vaikuttaa sekä väkivaltaisuuden että väkivaltatapahtumien ja niiden vaikutusten vähentämiseen. Kansallisen ohjelman mukaisia suosituksia testattiin Järvenpäässä tehdyssä pilottihankkeessa vuosina 2005–2009.

Pilottihankkeesta laadittiin julkaisu ”Tunnista, tunnusta ja toimi. Järvenpään väkivallan vähentämisen pilottihankkeen arviointi.” Julkaisussa on varsin seikkaperäisesti läpikäyty kaupungin rikollisuus- ja väkivaltatilannetta. Projektin tulokset ja niiden perusteella laaditut toimintaohjeet ja tavoitteet ovat monilta osin nyt laadittavan turvallisuussuunnitelman lähtökohdana. Pilottihankkeen julkaisu on turvallisuussuunnitelman liitteenä.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on piilossa oleva ilmiö, jonka laajuutta on vaikea tutkia sen moniulotteisuuden vuoksi. Se voi olla fyysistä, henkistä, seksuaalista, taloudellista hyväksikäyttöä, hoidon tai avun laiminlyöntiä tai uskonnollista. Perhe- ja lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan erään määritelmän mukaan väkivaltaa, joka tapahtuu perheessä ja muissa sukulaisuus- ja tuttavuussuhteissa. Useimmiten se haavoittaa lapsia, naisia, vanhuksia ja vammaisia, ja sen kohteena on nainen, iästä riippumatta.

3.3.1 NYKYTILA

Järvenpäästä on vuosikymmenten aikana muodostunut lähialueensa yöelämän keskus. Kysynnän kasvaessa on tarjontakin osin hallitsemattomasti lisääntynyt. On syntynyt rakenteellinen ongelma, kun tiiviille keskusta-alueelle on syntynyt kaupungin väkilukuun ja omaan tarpeeseen nähden huomattava ravintolakeskittymä.

Liberaalin alkoholipolitiikan myötävaikutamana usealle ravintolalle on myönnetty jatkoaikaluja varsin kevein perustein. Tilastojen mukaan Järvenpäässä tapahtuu vuosittain lähes kaksinkertainen määrä väkivallantekoja naapurikuntiinsa verrattuna. Analysoiduista rikosilmoituksista nousevat esille kaksi väkivallan keskittymää: kaupungin ydinkeskusta ja Jampan alue. Keskustassa ongelmat keskittyvät viikonloppuöihin, jolloin ongelmallisimpia paikkoja ovat ravintolat ja niiden lähialueet. Jampan asuinalueelle keskittyy suurin osa poliisin kotihälytystehtävistä. Alkoholilla on merkittävä osuus edellä esitettyihin tapauksiin.

Viime aikoina Haarojoen kaupunginosan asukkailta on tullut viestejä siitä, että viranomaisten tulisi painokkaammin puuttua Haarojoen turvallisuustilanteen heikkenemiseen. Rikostilastoista turvallisuustilanteen mahdollinen heikentyminen ei ole nähtävissä, mutta kaupungin turvallisuussuunnitelman laadintaa seuraavassa johtoryhmässä päätettiin ottaa Haarojoki mukaan tehostettuun valvontaan.

Alkoholin kulutus on yleisesti nähty selkeänä indikaattorina väkivaltarikollisuuden määrään nähden. Vähiten väkivaltaisissa kunnissa myydään keskimäärin kaksi litraa vähemmän alkoholia asukasta kohden (100 prosenttia alkoholia). Lääninhalituksen tutkimusjulkaisun (2008) mukaan alkoholin kulutus Järvenpäässä on naapurikuntia suurempaa. Järvenpäässä myydään alkoholia 9,3 litraa asukasta kohden, kun Tuusulassa vastaava luku on 6,5. Keski-Uudenmaan keskiarvo on 8,7.

Poliisin tuoreiden näkemysten mukaan viime vuosina ei ole tapahtunut radikaaleja muutoksia suuntaan jos toiseenkaan Keskustan, Jampan ja Haarojoen turvallisuudessa. Tilastojen perusteella Keskustassa tapahtuu 35–50 prosenttia kaikista Järvenpään rikoksista, Jampassa noin 12–15

prosenttia ja Haarojoella noin 2 prosenttia. Häiriöt yleensä ottaen ovat laskussa, samoin kotihälytystehtävät. Jampassa on aiempaan nähden vähemmän kirjattuja rikosilmoituksia. Osaltaan tämä saattaa johtua siitä, että ilmoituskynnys alueella on muita kaupunginosia korkeampi.

Katuturvallisuusindeksin mukaan tilanne on paranemassa, sitä osoittaa myös pahoinpitelyjen määrän väheneminen n. 22 prosentilla. Myös katuryöstöt ja rattijuopumukset ovat vähentyneet. Lasten- ja nuorten rikosentekijöiden määrä on lasketun lukuun ottamatta alle 15-vuotiaita tyttöjä, joiden osalta on tapahtunut lievää kasvua. Todennäköisesti tämä selittyy näpistysten kasvamisena. Tilastojen mukaan huumerikokset eivät ole ongelma, mutta tosiasiasa varsinkin kannabiksen käyttö ja kokeilu ovat lisääntyneet.

Naisten kotona kohtaama väkivalta on valtakunnallisten selvitysten perusteella noussut selkeäksi ongelmaksi. Kuntien tu-

leekin kehittää tehokkaita puuttumismekanismeja lähisuhde- ja perheväkivaltaan. Vaikeutena on selvittää, kuinka väkivallan kierre voidaan katkaista jo ennen kuin vammat ovat niin vakavia, että ne vaativat akuutisti ensiapua. Onnistuakseen tämä vaatii hyvin laaja-alaista yhteistyötä eri viranomaisten ja toimijoiden välillä.

Lähisuhde- ja perheväkivalta jää helposti havaitsematta, koska niin uhrilla kuin tekijälläkin on häpeän, syyllisyyden ja pelon vuoksi korkea kynnys kertoa väkivallasta ja hakea apua. Kun kyseessä on lähisuhteessa koettu seksuaalinen väkivalta tai hyväksikäyttö, on kokemusten puheeksi ottaminen erityisen vaikeaa. Työntekijät eivät aina näe viitteitä tai vihjeitä väkivallasta eivätkä välttämättä osaa etsiä ilmiötä muiden ongelmien, kuten päihderiippuvuuden tai mielenterveysongelmien takaa. Samoin lapsiin, nuoriin, vanhuksiin ja vammaisiin kohdistuva väkivalta ja kaltoinkohtelu jäävät yleisesti piiloon ja sen uhrit vaille apua.

Järvenpään terveyskeskuksessa otettiin vuonna 2006 käyttöön vuonna 2002 Malmin sairaalassa kehitetty ns. PAKE- eli pahoinpitely- ja kehokarttalomake. Lomake pyritään täyttämään kaikista pahoinpidellyistä potilaista. PAKE-lomake on kaksiosainen. Ensimmäinen osa sisältää tausta- ja tapahtumatiedot, kuten tapahtumapaikan sekä tietoja väkivallantekijästä, teosta, potilaan henkisestä tilasta, alkometrin tuloksesta, lapsista ja jatkohoidosta. Toinen osa on kehokartta, johon merkitään mittanauhalla mitatut vammat ja niiden sijainnit. Lomakkeen käyttöön liittyy myös vammojen valokuvaaminen digitaalikameralla. Potilaat, jotka ilmoittavat vammojensa syntyneen tapaturmaisesti, haastatellaan huolellisesti väkivallan pois sulkemiseksi. PAKE-lomakkeen täyttäminen on terveyskeskuksen päivystyksessä rutiinia.

Järvenpään perustettiin kesällä 2009 keskusta-alueen turvallisuustyöryhmä, johon nimettiin edustajat Järvenpään kaupungista, Keski-Uudenmaan poliisista, seurakunnasta ja kävelykadun toiminnasta vastaavasta Sykettä ja Sinfoniaa yhdistyksestä. Sittemmin työryhmää on täydennetty ja siihen ovat tulleet mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Työryhmän puheenjohtajana toimii johtava rakennustarkastaja Jouni Vastamäki.

3.3.2 TAVOITE

Tavoitteena on vähentää rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien määrää ja niistä aiheutuvia vahinkoja sekä ylläpitää turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Turvallisuuden kannalta tärkeä tekijä on ihminen itse. Yksilön oma vastuu on kes-

keinen lähtökohta. Kaikki vaikuttavat itse toiminnallaan ja valinnoillaan omaan ja lähiympäristönsä turvallisuuteen. Toiminnan ja valintojen pohjaksi täytyy olla tarjolla riittävästi tietoa riskeistä, niiden poistamisesta sekä toimintamalleista riskejä tai ongelmia havaittaessa. Tämän tiedon levittämisessä viranomais- ja järjestötoiminnalla on merkittävä tehtävä.

Eri kaupunginosien turvallisuustilanteen kehittymistä seurataan poliisin, pelastuslaitoksen ja sosiaaliviranomaisten tilastojen perusteella. Lisäksi eri kaupunginosissa ryhdytään suorittamaan turvallisuuskävelyitä. Tavoitteena on saada alueiden asukkailta ja toimijoilta tietoa alueen olosuhteista ja turvallisuustilanteesta. Lähtökohtana on, että paikallisilla asukkailta, toimijoilla ja muilla aluetta aktiivisesti käyttävillä on paras tietämys alueesta ja tätä voimavaraa tulee hyödyntää alueen turvallisuutta kehitettäessä.

Eri viranomaiset puuttuvat entistä painokkaammin ja määrätietoisemmin havaittuihin ongelmiin. Esimerkiksi vuosikymmenten aikana syntyneitä rakenteellista jatkoikäravintolaongelmaa voidaan korjata keskusta-alueita uudelleen kaavoitettaessa ja rakennuttaessa sekä ravintoloihin että ravintolatoimintaan liittyviä lupia myönnettäessä. Myös ravintolatoiminnan jatkuvaa valvontaa suorittavien viranomaisten tulee uskaltaasti ja johdonmukaisesti käyttää lainsäädännön heille suomina mahdollisuuksia puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisemisen tavoitteena on, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö sekä perus- että erityispalveluissa tuntee lähisuhde- ja perheväkivallan erityispiirteet ja on omaksunut työkäytännöt, joilla tunnistetaan väkivallan

merkit, osataan ottaa asia puheeksi ja rohkaista asiakasta tai potilasta hakemaan hoitoa ja apua.

Seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön tunnistamista on parannettava sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Kuten muustakin väkivallasta, myös seksuaalisesta väkivallasta kysyminen on otettava rutiiniksi terveydenhuollon palveluissa, erityisesti neuvoloissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.

3.3.3 TOIMENPITEET

Laaja-alaista yhteistyötä keskustan turvallisuustyöryhmän, ravintoloiden ja oppilaitosten kanssa jatketaan ja kehitetään:

1) Keskustan turvallisuustyöryhmä myötävaikutuksella ja tuella ravintoloiden jatkoikäkalupien myöntämisen kriteerejä tiukennetaan siten, että luvan saaneet ravintolat tosiasiallisesti täyttävät niille asetetut vaatimukset. Aluehallintovirasto pyytää aina turvallisuustyöryhmältä lausunnon ennen jatkoikäkalupaun tai anniskeluun liittyvää päätöksentekoa.

2) Keskustan turvallisuustyöryhmä tarkastaa säännöllisesti jatkoikäravintolat ja arvioi niiden tasokkuutta suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin. Tarkastuskierros tehdään vähintään kerran vuodessa. Ravintoloille ja erityisesti jatkoikäravintoloille määritellään luvan myöntämisen yhteydessä nykyistä tarkemmin lähialue, jota heidän tulee valvoa. Poliisi määrittelee Aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa ko. alueen sekä järjestyksenvalvojen vähimmäismäärän.

3) Turvallisuustyöryhmä antaa yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa vuosittain koulutusta ravintolassa työskenteleville. Koulutuksen aiheena voivat olla mm. vastuullinen anniskelu, riskien arvioimi-

nen, aggressiivisen asiakkaan kohtaaminen, palon sammuttaminen, jne.

4) Selkeytetään anniskeluterasseja koskevia aukiolosääntöjä. Anniskeluterassilla ei saa soittaa musiikkia eikä sieltä saa kuulua häiritsevää meteliä kello 22.00 jälkeen. Ulkotarjoilutoimintaa saa harjoittaa enintään kello 24.00:een. Lupaviranomainen voi päätöksellään rajoittaa edellä esitettyjä aikoja.

Rakennetaan turvallisuuskulttuuria yhteistyössä asukkaiden, kaupunginosayhdistysten, yritysten, yhteisöjen ja järjestöjen kanssa.

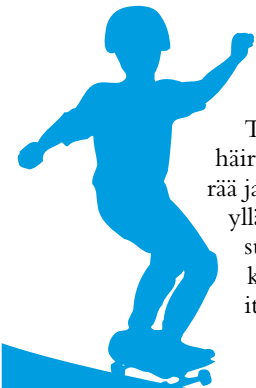
1) Aloitetaan turvallisuuskävelyiden järjestäminen. Vuonna 2011 kävely pidetään Keskustassa, Jampassa ja Haarajoella. Turvallisuuskävelyt tulee dokumentoida.

2) Avataan kaupungin verkkosivuille palvelu, jonka avulla kerätään tietoa alueista tai paikoista, jotka koetaan turvattomiksi tai joissa ilkeä tapahtuu.

3) Viranomaiset osallistuvat aktiivisesti eri tahojen järjestämiin aiheita käsitteleviin tilaisuuksiin.

Lähi- ja parisuhdeväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja hoitamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

1) Luodaan yhteistyössä lähikuntien kanssa väkivaltatyön toimintamalli, joka sisältää ongelmia ehkäisevää toimintaa, matkailun kynnöksen palveluita, akuuttipalveluita, kuten turvakotipalveluja ja kriisipuhelua, väkivallan ehkäisytyöhön erikoistuneita palveluita sekä pitkäaikaista tukea ja terapiaa väkivallan traumatisoimille ihmisille.

2) Lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ehkäisy, varhainen puuttuminen sekä palvelujen turvaaminen on yhtenä sosiaali- ja terveydenhuollon painoalueena.

3) Lähisuhde- ja perheväkivallan kohteeksi joutuneiden vanhusten, vammaisten ja kehitysvammaisten tarvitsemia palveluja kehitetään ja niiden saatavuutta parannetaan.

4) Lähisuhteissaan ja perheissään väkivaltaa käyttäviä henkilöitä tulee tukea ja auttaa lopettamaan väkivaltainen käyttäytyminen ja auttaa vastaamaan teoistaan.

Järvenpään väkivallan vähentämisen pilot-tihankkeen arviointi on liitteessä E.

3.4 LIKKUMISEN TURVALLISUUS

Liikkumisen turvallisuuden edistämistä varten kaupunginhallitus on nimennyt liikenneturvallisuustyöryhmän. Työryhmässä on edustus keskeisistä kaupungin hallintokunnista, poliisista, liikenneturvasta, asukasyhdistyksistä, nuorisoparlamentista, vanhempainneuvostosta, eläkeläisneuvostosta, vammaisneuvostosta, Autoliitosta, katsastuksesta ja taksista.

Liikenneturvallisuustyöryhmän tehtävänä on edistää ja koordinoita kaupungissa tehtävää liikenneturvallisuustyötä eri liikkujaryhmät monipuolisesti huomioiden. Aktiivisen seurannan kautta havaittuihin ongelmiin tai ongelmakohtiin työryhmä pyrkii puuttumaan mahdollisimman monialaisesti, joko liikenneympäristöä parantamalla, kasvatuksen, valistuksen tai tiedotuksen keinoin tai sitten poliisivalvontaa kohdentamalla.

Järvenpään liikenneturvallisuussuunnitelma (liite F) sisältää liikenneturvallisuuden nykytilan kartoituksen ja ongelma-analyysin, liikenneturvallisuustyön tavoitteet ja painotukset sekä ehdotuksen liikenneturvallisuustyön organisoinnista kaupungissa. Suunnitelma sisältää myös suositukset toimenpiteiksi kasvatus-, valistus- ja tiedotustoiminnalle, liikenneympäristön parantamiselle, liikenteen valvonnalle sekä ehdotuksen liikenneturvallisuustyön seurannasta.

3.4.1 NYKYTILA

Liitteessä G on analysoitu Järvenpään kaupungin alueella vuosina 2004–2009 tapahtuneita liikenneonnettomuuksia. Analyysit perustuvat sekä Järvenpään kaupungin onnettomuusrekisteriin että Tilastokeskuksen tieliikenneonnettomuustilastoihin.

Järvenpään kaupungin alueella tapahtui vuosien 2006–2009 aikana yhteensä 224 poliisin tilastoimaa henkilövahinko-onnettomuutta eli keskimäärin 56 onnettomuutta vuodessa. Onnettomuuksissa kuoli yhteensä neljä henkeä ja loukkaantui 290 henkeä. Viime vuosina henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on lähtenyt hienoiseen laskuun. Asukasmäärään suhteutettuna Järvenpäässä tapahtuu jonkin verran enemmän henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia kuin Uudellamaalla keskimäärin. Onnettomuuksien vakavuusaste on kuitenkin erittäin alhainen.

Kevyen liikenteen turvallisuustilanne Järvenpäässä on viime vuosina hieman parantunut, mutta edelleen kevyen liikenteen onnettomuuksien, jalankulun, pyöräilyn ja mopo-onnettomuuksien,

yhteenlaskettu osuus on lähes puolet henkilövahinko-onnettomuuksista. Erityisesti mopo-onnettomuuksien määrä on viime vuosina ollut kovassa kasvussa ja vuonna 2009 peräti joka kolmas liikenteessä loukkaantuneista oli mopoilija. Ikäryhmittäin tarkasteltuna ja ikäryhmän kokoon suhteutettuna selvästi eniten onnettomuuksia tapahtuu nuorille 16–25-vuotiaille.

Pohjoisväylän ja Helsingintien liittymä on onnettomuusmäärissä mitattuna kaupungin pahin onnettomuuspaikka. Onnettomuuksien vakavuuden kautta tarkasteltuna pahimmat liittymät ovat Postikatu/Sibeliuksenkatu ja Helsingintie/Mannilankatu.

Kevyen liikenteen yksittäisistä ongelma-kohteista merkittävin on Pohjoisväylän alitava Muorinpolun alikulkukäytävä, jossa tapahtuu useita kevyen liikenteen kulkijoiden (kävelijä, pyöräilijä, mopoilija) yhteentörmäyksiä vuosittain. Muita kevyen liikenteen kannalta onnettomuusalttiita paikkoja ovat mm. Mannilantien ja Helsingintien liittymä, Postikadun liittymät.

3.4.2 TAVOITE

Liikenneturvallisuustyöryhmän liikenneturvallisuustyön tavoitteet on määritelty Järvenpään liikenneturvallisuussuunnitelmassa 2007. Tavoitteet ovat seuraavat:

- 1) henkilövahinkojen määrää liikenteessä vähennetään jatkuvasti
- 2) kukaan ei kuole Järvenpään tieliikenteessä ja loukkaantuneiden määrää vähennetään merkittävästi vuoteen 2025 mennessä
- 3) kevyen liikenteen osuutta onnettomuuksissa vähennetään merkittävästi
- 4) asukkaiden kokemaa liikenneturvallisuutta paranevat nykyisestä.

Määrällisenä tavoitteena on henkilö-

vahinko-onnettomuuksien väheneminen nykytasosta neljännekseen vuoteen 2025 mennessä.

3.4.3 TOIMENPITEET

Havaittuihin ongelmiin tai ongelmakohtiin työryhmä pyrkii puuttumaan mahdollisimman monialaisesti joko liikenneympäristöä parantamalla, kasvatuksen, valistuksen tai tiedotuksen keinoin tai sitten poliisivalvontaa kohdentamalla. Liikenneturvallisuustyön painopistealueet ovat seuraavat:

- 1) liikenteen ja maankäytön vuorovaikutteinen suunnittelu
- 2) turvallinen kevyen liikenteen ympäristö
- 3) esteetön ja selkeä liikenneympäristö
- 4) asenteisiin ja liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen.

Liikenneonnettomuuksien säännöllinen seuranta, analysointi sekä tehdyistä havainnoista asukkaalle ja päätöksentekijöille tiedottaminen ovat keskeinen osa Järvenpäässä tehtävää liikenneturvallisuustyötä.

Liikenneturvallisuustyöryhmälle on marraskuun alussa avattu oma palautekanavajärjestelmä, jonka kautta järvenpäläiset voivat vapaamuotoisesti kertoa liikenneturvallisuuteen liittyvistä ongelmista ja ongelma-kohteista Järvenpään kaupungin alueella. Palautteisiin liittyvistä jatkotoimenpiteistä sovitaan Järvenpään kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa. Palautekanava löytyy kaupungin www-sivuilta osiosta Liikenne > Liikenneturvallisuus.

Järvenpään liikenneturvallisuussuunnitelma 2007 on liitteenä F.

Liikenneonnettomuudet Järvenpäässä 2006–2009 on liitteenä G.

4 SEURANTA

Arjen turvallisuuden seuranta on kytetty osaksi Järvenpään kaupungin strategian seurannan prosessia. Arjen turvallisuuden avainhenkilöt eli turvallisuusjohtoryhmän jäsenet pitävät puolivuositain erillisen arjen turvallisuuden kehittämiseen liittyvän teemapäivän.

Painopistealueiden vastuuhenkilöt yhdessä ao. toimialajohtajien ja palvelujohtajien kanssa vastaavat seurannasta. Painopistealueiden vastuuhenkilöt raportoivat teemapäivillä, miten valittujen toimenpiteiden toteuttaminen on vaikuttanut asetettuihin tavoitteisiin ja esittävät arvionsa ja mahdolliset muutosesityksensä jatkotoimenpiteitä varten. Turvallisuusjohtoryhmä ylläpitää, kehittää ja toteuttaa turvallisuussuunnitelmaa.

4.1 MITTARIT

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi sekä syrjäytymisen ehkäisy turvallisuuskokulmasta mittareina toimivat Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointisuunnitelma 2010–2012 olevat indikaattorit.

Ikääntyvien ja vajaakuntoisten turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden toteutumisesta seurataan vuosittain kolmella eri ta-

valla. RAI-järjestelmästä saadaan seuraavia tietoja: pelkäävätkö asiakkaat jotakin perheenjäsentään tai hoitajaa, ovatko asiakkaat poikkeavan epäsiistejä, onko selittämättömiä vammoja, ovatko asiakkaat pahoinpideltyjä, onko asiakkaiden liikkumista rajoitettu. Ikäryhmittäin ennaltaehkäisevien kotikäynneillä seurataan asuntojen toiminnallisuutta ja turvallisuutta. Asunnonmuutostöistä pidetään vuosittaista seuranta. Lisäksi otetaan huomioon muiden viranomaisten tietoon tulleet väkivalta-, tulipalo- ja kaltoinkohtelutapaukset.

Rikollisuuden ja väkivallan ehkäisy mittarina on poliisin, pelastuslaitoksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kaupunki- ja kaupunginosakohtaiset keräämät tilastot. Tilastoja verrataan vuosittain verokkikuntien lukuihin. Toisena mittarina rikollisuuden ja väkivallan ehkäisyyn on Aluehallintoviranomaisen alkoholin kokonaiskulutusta kuvaavat tilastot.

Liikkumisen turvallisuuden osalta mittarina on poliisin tilastointien liikenneonnettomuuksien vuosittainen määrä. Tätä verrataan liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin.

5 YHTEENVETO

Arjen turvallisuuden kehittäminen on kaikkien järvenpääläisten yhteinen asia ja huoli tulevaisuudesta on jaettava kaikkien kesken. Turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu kuntalaisten lisäksi sekä kaikille kunnassa toimiville yhteisöille ja organisaatioille. Yksilöllä on vastuu omasta turvallisuudestaan, mutta yhteisön on tuettava yksilöä tässä pyrkimyksessä. Turvallisuutta tulee rakentaa ja yksilöä tukea moniammatillisesti, koska turvallisuus syntyy monen tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu siis kaikille!

Kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia (Kuntalaki 1§). Turvallisuus on keskeinen hyvinvointia edistävä tekijä ja ihmisen perusoikeus. Jokaisella on oikeus kasvaa ja elää väkivallattomassa ja tapaturmariskittömässä yhteisössä.

Kuntalaisilla on myös huoli palveluiden toimivuudesta. Toimivat peruspalvelut ovat tämän turvallisuussuunnitelman ohella edellytyksenä arjen kokonaisvaltaiselle turvallisuudelle. Esimerkiksi poliisin tehtävä on poliisilain mukaan turvata vallitseva oikeus- ja yhteiskuntajärjestys, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, estää ennalta ja selvittää rikoksia ja saattaa ne syyteharjintaan. Huomionarvoista on se, että lainsäätäjät velvoittaa poliisia toimimaan alueellaan turvallisuusyhteistyössä. Siten alueen

viranomaiset, yhteisöt ja asukkaat rakentavat poliisin kanssa yhdessä yhteistä turvallisuutta.

Turvallisuus koskettaa jokaista ihmistä tavalla tai toisella. Tunne turvallisuudesta on omakohtainen, subjektiivinen näkemys, jonka ihminen muodostaa henkilökohtaisten olosuhteidensa, kokemustensa ja havaintojensa perusteella. Ihmisen arkiturvallisuuden voi ajatella muodostuvan ensinnäkin niistä elementeistä, joiden perusteella hän peilaa omaa näkemystään turvallisuudesta. Tällöin turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat esimerkiksi erilaiset kokemukset tai uhkakuvat rikosten, tapaturmien tai onnettomuuksien uhriksi joutumisesta.

Eri viranomaisten tai yhteisöjen mahdollisuudet puuttua näihin tekijöihin ennalta estävästi vaikuttavat luonnollisesti ihmisen käsityksiin. Turvallisuuteen liittyvät kiinteästi myös ihmisen hyvinvointiin tai viihty-

vyteen vaikuttavat asiat. Tällöin käsitys arjen turvallisuudesta laajenee. Turvallisuuden tunne muodostuukin ihmisen laajemmasta kokonaiskäsityksestä ja -tunteesta. Esimerkiksi pelko sairastumisesta, työttömyydestä, taloudellisista on-

gelmista tai yksin jäämisestä voivat olla eniten arkiturvallisuutta heikentäviä seikkoja. Oman kunnan tai asuinalueen toimijoiden mahdollisuudet vastata mainittuihin haasteisiin vaikuttavat luonnollisesti ihmisen tyytyväisyyteen ja hyvinvoinnin tasoon.

TURVALLISUUDESTA HUOLEHTIMINEN KUULUU KAIKILLE.

6 LÄHTEET

Etelä-Savon maakuntaliitto 2010

Järvenpään kaupungin strategia

Keski-Uudenmaan poliisilaitoksen
Turvallisuustutkimus 2009

Kuntalaki

Oikeusministeriö

Poliisilaki

Sisäasiainministeri Anne Holmlund, 2010

Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008

Turvallinen kunta -yhteistyö ja
Safe Community -verkosto

7 LIITTEET

Erillinen liite A
Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelmassa 2010–2012

Erillinen liite B
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi sekä syrjäytymisen ehkäisy turvallisuusnäkökulmasta

Erillinen liite C
Järvenpään vammaispoliittinen ohjelma 2007–2015

Erillinen liite D
Ikääntyvien ja vajaakuntoisten turvallisuus selvitys

Erillinen liite E
Järvenpään väkivallan vähentämisen pilottihankkeen arviointi

Erillinen liite F
Järvenpään liikenneturvallisuus-
suunnitelma 2007

Erillinen liite G
Liikenneonnettomuudet Järvenpäässä
2006–2009